

Posamezne številke
Navadne Din — 75,
ob nedeljah Din 1—

"TABOR" izhaja vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 18. uri z
datumom naslednjega dne ter šteje
necelotno po pošti D 10—, na in-
stancem D 15—, dostavljen na dom
D 11—, na izkuzne D 10—
izdati po dogovoru.

Naroda se pri upravi "TABORA"
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Poslilina plačana v gotovini. Cena današnje štev. Din 1'50

TABOR

Posamezne številke
Navadne Din — 75,
ob nedeljah Din 1—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4. I. nad-
stropje. Telefon intern. št. 27.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, poštno dr. Vab-
ten št. 24. — 5113 postojanski
okraj št. 138.

Na vsaki strani ima dvojno po po-
što — izdati se po pošti.

Naslov

Maribor, nedelja 28. marca 1926.

Leto: VII. — Številka: 70.

BORZA

CURIH. (Avala). 27. marca. (Izvirno).
Beograd 9.14, Pariz 17.925, London 25.25,
Newyork 519.375, Milan 20.874, Berlin
123.614, Praga 15.38, Dunaj 73.30, Buda-
pest 0.007278, Sofija 3.74.

Ekspoze finančnega ministra

Dr. Stojadinović o dolgovih naše države, državnem gospodarstvu in sedanjem proračunu.

BEOGRAD, 27. marca. Včeraj je skup-
ščina sprejela proračun zunanega mini-
strstva in končala veliko zunanjepoliti-
čno debato.

Danes ob 9.40 uri se je pričela debata
o proračunu finančnega ministrstva in
o finančnem zakonu. K finančnemu za-
konu pa je bilo stavljeno več dodatnih
predlogov; med drugim tudi predlog, da
bi bolnice v Sloveniji krije potrebe za
lastnimi sredstvi in vrhu tega prejele
še 10 milijonov državne subvencije. Fi-
nančni minister Stojadinović je prišel
kmalu po otvoritvi seje in podal obširen
ekspoze. (Govoril je 2 uri). Po uvodnih
besedah je pošel na ureditev državnih
dolgov, ki so takole razdeljeni: USA 62
milijonov 850.000 dolarjev; Anglija 32
milijonov 283.743 funtov sterlingov in
Francija 1 milijardo 838 mil. 565.000
frankov. Naš celotni dolg znaša torej
15 milijard 183 milijonov dinarjev.

Minister je podal nato pregled našega fi-
nančnega položaja od izbruha vojne do pre-

vrata. Nato šele je prešel na sam proračun.
Celokupni izdatki iznašajo 12 milijard 279
milijonov 899.631 Din, prejemki pa 12 mili-
jard 504 milijone 392.516 Din, torej imamo
224 milijonov Din suficita. Amandmani bodo
tedaj kriti iz tega prebitka. Uporabili se
bodo za kritje poljedeljskih kreditov, ki zna-
šajo 52 milijonov in obrtnih kreditov v viši-
ni 3 in pol milijonov dinarjev. Za invalide
in za izplačilo zastalnih doklad je določenih
70 milijonov.

Nato je obravnaval nadaljno valutno po-
litiko in naznanil, da bo takoj ko bo spre-
jet proračun predložil skupščini zakon o
davčni reformi, kar je opozicijo izzvalo k
medključu: »To pesem poslušamo že tri
leta«. Ekspozeju finančnega ministra je sle-
dila živahna debata, ki je bila opoldan pre-
kinjena in se bo na popoldanski seji nade-
levala. Trajala bo najbrže pet dni tako, da
bo proračun sprejet 1. aprila.

Radičevci praznujejo obletnico spreobrnjenja

Banket in svečana maša.

BEOGRAD, 27. marca. Danes je preteklo
eno leto, odkar je poslanec Hrvatske Seljačke
Stranke, gospod Pavle Radič v imenu vo-
ditelja HSS svečano izjavil, da priznava HSS
monarhijo, dinastijo Karađorđević in vl-

dovdansko ustavo. Včeraj se je vršil povo-
dom tega jubileja svečan banket, katerega
so se udeležili člani HSS in nekateri radikali.
Danes je bila darovana v katoliški cerkvi
svečana maša.

Dnevna kronika

— Politični položaj stoji v znamenju viso-
ke napetosti in radikalskem klubu, ki pa po-
loži tembolj komplicira, ker vlada na zunaj
dopolna nesigurnost. Nihče ne ve, kako se bo
razvil spor med Pašićem in Ljubo Jovanovićem.
Snočni zagrebški listi so poročali, da
je Pašić nekoliko umika in da je Aca Sta-
nojevič prevzel posredovanje. Z druge stra-
ni pa se zdi, da Pašić »za inat« nče oslabiti
svoje pozicije in da je voljan iti do skrajnih
konsekvenc. Boj med obema rivaloma, kate-
rih vsak predstavlja posebno skupino v stran-
ki in posebno taktiko, se razpleta ob nervozni
pozornosti vseh političnih krogov. »Politika«
ve povedati, da okolica dvora mnogo raz-
mišlja o tem, ali se da še delati s Pašićem
ali ne, tembolj, ker Pašić, ki se neugnano
trudi za volilni mandat, sam povdarja, da s
to vlado ne more delati. Zato se v dvornih
krogih pogosto imenuje dr. Ninčić kot nov
regius. Najbližji radikalski zavezniki
Radičevci igrajo čudno vlogo, vendar pa jo
izražajo dobro. V srcu simpatizirajo z Ljubo
Jovanovićem, potem Stj. Radiča pa se la-
skajo Pašiću in čakajo, da so pripravljeni za
oba slučaja, za vsak slučaj pa so na zunaj
nevtralni. O nervoznosti radikalov priča, da
je predsednik radikalskega kluba Ljuba Živ-
ković izzval že več incidentov, tako med
drugim z beograjskimi novinarji. Sploh je
tvoja čaka mirno na razplet dogodkov. Naj-
jasnejši so samostojni demokrati, ki imajo
točno opredeljeno stališče nasproti vsem
problemom državne politike in ravno linijo.
Sv. Pribečević je posređoval pri skupščin-
skem predsedniku, da naj da na dnevni red
interpelacijo glede korupcijske afere Rade
Pašić — Stojadinović, toda radikali se boje ta-
ko kočljivih razprav v izredno kočljivem tre-
nutku in izjavljajo, da interpelacije ne mo-
telo priti na vrsto, dokler ne bo sprejet pro-

račun. V skupščini se je zaključila debata
o proračunu zunanega ministrstva. Dr. Nin-
čić je odgovarjal na kritiko raznih poslan-
cev. Najznačilnejše je, da se je izrekel za
tajno diplomacijo, t. j. da parlamentarnega
odbora za zunanje zadeve, ki so ga zahtevali
vsi opozicijski poslanci in ki ga imajo vsi
evropski parlamenti, Jugoslaviji ni treba.
Naši poslanci se lahko brigajo za vse druge
zadeve le v najvažnejšem vprašanju vojne
in miru ima zadnjo besedo samo minister.
Danes se je pričela debata o finančnem pro-
računu. Tudi ta obeta živahnost v skup-
ščini.

— Kaj vse je pri nas mogoče. Iz »Slob.
Novin« posnamemo: Italijanska čitalnica »Ga-
binetto di lettura« v hrvatskem mestu Spli-
tu je priredila dne 10. februarja veliko vese-
lico, na kateri so nekaznovano vpili: »Dol
Jugoslaviji!«, »Živela fašistovska Dalmaci-
ja!«. Na veselici so se tudi prodajale ireden-
tistične dopisnice. Kakor jih vidimo repro-
ducirane v splitski orjunaški »Pobedi«, nam
slikajo Italijo in fašizem, ki si v imenu pra-
vice prisvajata Dalmacijo; dalje italij. vojaka
s čelado, puško in italijansko zvezdo, ki zre
z Marjana na Split. Mi bi pristavili še tretjo
karto: kako naš slavn minister dr. Ninčić
sklepa ob istem času prijateljski pakt z Italijo!

— Iz Vodnikove družbe. Vodnikova
družba v Ljubljani je objavila, da je
vpisovanje v družbo podaljšano preko
1. aprila. V kratkem bodo razlašena
posamezna poverjeništa. Knjige bodo
izšle v jeseni. Poverjeniki naj začno ne-
mahoma nabirati članarino in naj jo
tako v vpisnicami vred pošljejo odboru
v Ljubljano. — Kakor izvemo, vlada za
»Vodnikovo družbo« v vseh krogih ži-
vahno zanimanje. Mesto in dežela tek-
mujeja med sabo. Že sedaj lahko skle-
pamo, da bo Vodnikova družba že prvo
leto, preden je izdala svoje publikacije,
dosegla častno število članov.

— Zahvala »Drave« Ptuj. Prejeli smo:
Nar. žel. glasb. društvo »Drava« se zahva-
ljuje tem potom posetnikom koncerta dne
20. t. m. v Ptuj za tako časten obisk in
priznanje ter povdarja obžalovanje, da tega
ni moglo storiti po koncertu na licu mesta,
ker radi odhoda vlaka ni bilo časa. — Odbor.

— Nabori češkoslov. državljanov. —
Konzulat ČSR v Ljubljani pozivlja vse
češkoslovaške državljane, roj. l. 1904,
1905 in 1906 in starejše, ki se dosedaj še
niso prijavili k naboru, odnosno, ki
svoji naborni obveznosti iz kateregakoli
vzroka niso zadostili, da se pisмено ali
ustmeno čimprej javijo pri čl. konzula-
tu v Ljubljani. Nabori se bodo vršili
meseca aprila, o čemur bodo obvezanci
potom tiska in posebnih pozivnic pravo-
časno obveščeni.

— Mednarodni dilaški kongres se bo vr-
šil od 27. julija do 2. avgusta v Sremskih
Karlovcih. Kongresa se bo udeležilo 220 de-
legatov iz 30tih držav. Pet delegatov bo pri-
spelo celo iz Nove Zelandije (Avstralija).

— Dunaj in Berlin. Včeraj je odpotoval
v Berlin avstrijski kancelar dr. Ramek.

— Časnikarsko zbornico nameravajo osno-
vati v Avstriji. Tako bi poleg zdravnikov,
inženerjev, advokatov in delavstva dobili tu-
di žurnalisti posebno javno zastopstvo.

— Najemniški davek je pruska zbornica
odklonila s 198 glasovi proti 195 glasovom.
Ker so proti vladi naperjeni predlog pod-
prti tudi komunisti, hoteč doseči demisijo
vlade in razpust zbora, je ostala vlada v
manjini. Pruska vlada pa trdovratno vstra-
ja in pravi, da se radi komunistov ne bo
umaknila. Če bodo hoteli komunisti vlado
vreči, bodo morali glasovati tudi za druge
opozicijske predloge, kar pa jim najbrže ne
bo teknilo. Ta trdovratnost v parlamentu
preglasovane vlade je značilen pojav.

— Pismo na smrt obsojenega. Rudar Ge-
orge Thomas v Bargoved (Anglija), ki je v
prepiru umoril svojo ljubico in je bil radi
tega obsojen na smrt, je pisal dan pred
usmrtitvijo svoji materi gniljivo pismo, ki se
glasi takole: »Moji edinoljubljeni materi, naj-
slajši, ki jo je imel kedaj kateri človek! Ti,
ki si že toliko pretrpela, moraš doživeti še
to strahoto, da ti bodo vzeli sina, ki si ga
tolikani ljubila. O mati, kako težko sem se
pregrešil — ali kljub vsemu Tvojemu trp-
ljenju zrem ponosno v Tvoje lepe oči, kakor
tedaj, ko si me učila vere in me bodrila, da
naj se ne bojim umreti. Kakor hlija v polnem
cvetu, tako čista in visoka je bila moja ma-
la ljubica v mojih očeh. Najina smrt bo pač
zadela one, ki so bili vzrok vsega našinega
trpljenja. In kljub temu — tudi njim stiskam
roko. Ljubljini grob bodi moj grob; cvetlice,
ki bodo položene nanj, bodo položene tudi
meni v spomin. Kakor sva bila združena v
življenju, tako bova zedinjena tudi v smrti.
Izza tiste strahotne noči sem moral neznan-
sko trpeti; videl sem jo in moje roke so
jo objemale. Še čutilm njeno toplo drobno
ročico in slišim njen glas, ki mi je zvenel kot
godba. Obstoji pač boljši svet, v katerem
ni bolesti in tuge, svet ljubezni in solnčnega
sija nikdar zahajajočega življenja! Zdrav-
stvom, ljuba mati! Hraber in čist Te zapu-
ščam. Veruj svojemu večno ljubecemu Te
sinu Georgu«.

— Princ v ženski obleki. Na špansko-por-
tugalski meli je bil te dni aretiran princ Louis
Orleainski. Aretirali so ga v nekem hotelu,
kjer je bil preoblečen v žensko v družbi
treh prijateljcev. Pri njem so našli precejšnjo
množino kokaina. Kovček je imel poln žen-
ske obleke, dragocenih tkanin in lepoticla.
Princ Louis Orleainski je bil l. 1924. izgnan
iz Francije, ker se je pečal z raznimi umaza-
nimi aferami.

— Rogaska Slatina najbolj renomirano zdra-
hurja, žolčnih kamnov, srca, ledvic in jeter.
vilišče proti boleznim želodca, čreves, me-
lizen glavne sezone izredno nizke cene. —
Zahtevajte prospekt!

— Nova ofenziva proti Abdel Krimu.
»Petit Journal« poroča iz Rabata, da se

pripravljajo Španci in Francozi na
skupno ofenzivo proti Abdel Krimu, ki
tudi organizira svoje čete, z namenom,
da pobije ofenzivo.

— Revmatizem. — Izjava zahvale. Go-
spod dr. Ivan Rahljev, Beograd. — Dobil
sem Vaše zdravilo in ga rabil. Bolečine so
kmalu ponehale vsled česar se Vam najpri-
srčneje zahvaljujem. Priporočil sem ga tudi
mojemu tovarišu, kateri leži vsled revma-
tizma, ter Vas vsled tega prosim, da mi po-
šljete še 3 steklenice Radio-Balsamika po
povzetju. V nadi, da bode naročene stekle-
nice takoj poslali, se Vam v naprej najlepše
zahvaljujem. S spoštovanjem Marjan Simo-
novič, delavec v Topionici Barskog Rudni-
ka. Ber Plinočki 5. septembra 1925. — Ve-
lespoštovanj g. dr. M. Rahljev in
M. K. Rahljev, Kosovska 43, Beograd.
Spodaj podpisani se Vam lepo zahvaljujem
za Vaše zdravilo proti revmatizmu, kateri je
imel pri meni zelo dober uspeh. Gospod, jaz
Vas sedaj lepo prosim, da pošljete eno ste-
klenico Radio-Balsamika po povzetju na na-
slov: Jankulov Ilija No. 5, Jasenovo — Ba-
nat. Jasenovo 25. avgusta 1925. Ostajam z
odličnim spoštovanjem Svetozar Nikolič, ko-
lar, No. 8, Jasenovo — Banat. — Zdravilo
Radio-Balsamika izdeluje, prodaja in pošilja
po povzetju laboratorij Radio-Balsamika,
dr. J. Rahljev, Kosovska 43, Beograd.

Onstran meje Italijanska justica

Pred poroto v Chieti se je zaključil
senzacionalni proces zoper morilce so-
cialističnega poslanca Matteottija. Za-
deva je dovolj znana. Matteotti je bil
mlad, temperamenten in ugleden posla-
nec, velik up socialistične Italije. Imel
je dobre zveze z inozemstvom in proti-
fašisti so videli v njem mlado silo, ki
bo lahko nekega dne obračunala z Mus-
solinijem. Njegove izjave inozemskim
listom, zlasti pa njegov govor v parla-
mentu, v katerem je ostro žigosal faš-
istovske zločine, so mu nakopali besno
sovrašstvo vseh črnosrajčnikov. Od kod je
prišel mgljaj, se z vso verjetnostjo do-
mneva; dejstvo je, da so ga obtoženi, ki
so stali pred poroto v Chieti, prav dobro
razumeli in so Matteottija odvedli ter
med potjo na zverinski način umorili.
Njegovo ssekano truplo so vrgli na ne-
ki skriti kraj, tako da ga dolgo niso mo-
gli najti. To so dejstva. Pred poroto so
se Dumini in tovariši — sve sami ul-
trafašisti — zagovarjali, da so res od-
vedli Matteottija, ki pa je jel med potjo
bruhati kri in so ga potem z udarci ubi-
li. Porotna razprava v Chieti je bila
škandalozna komedija, ker je vsa fa-
šistovska Italija smatrala morilce za na-
rodne junake in je bilo že v naprej si-
gurno, da bo sodba izredno mila. To se
je tudi zgodilo — saj je bil pri razpravi
ves čas navzoč glavni tajnik fašistovske
stranke in Mussolinijeva važna oproda
— Farinacci. Trije morilci so bili obso-
jeni na 5 let, dva pa oproščena. Ker pa
je bila ob istem času izdana amnestija,
so vse izpustili.

Gospodarsko-politični boji v Avstriji

Dunaj, 26. marca.

Zasedanje avstrijskega Narodnega
sveta že delj časa ne zanima širše jav-
nosti. Čitatelj dnevnih listov ne najde
več v poročilih o delovanju avstrijskega
parlamenta burnih debat in opozicijskih
demonstracij, kar bi značilo, da so se
politični valovi pomirili. To pa je le vi-
dez. Zakaj v resnici se vrše v Avstriji
težke borbe, ki segajo na globoko in i-
majo radi tega izrazito gospodarski zna-
čaj. Razen bojev za stanovanjski zakon,
ki bodo trajali še dokaj časa, tvorijo po-
glavitno točko sedanjih razprav agrarne
in industrijske carine. Industrija ima v
Avstriji težko stališče, število brezposel-
nih je doseglo tekom zadnje zime naj-
višjo številko in dasi je sedaj nekoliko

padlo, je za malo Avstrijo še vedno znano. Avstrijska industrija zahteva povzeto carinsko zaščito, ker upa, da si bo tako lažje in hitreje osvojila domači trg. Ali je to res ali ne, je drugo vprašanje. A tudi kmetije so prav nezadovoljni s sedanji carinskimi pogodbami in zahtevajo, da vlada prepreči uvoz poljedelskih pridelkov iz inozemstva. — Zahtevam kmetijev pa nasprotujejo socialni demokratje ki so mnenja, da bi nove agrarne carine poslabšale položaj celokupnega delavstva.

Nadaljni spor, ki sedaj zanima avstrijsko javnost, je vprašanje lastnikov male rente, ki zahtevajo, da vsi predvojni papirji dobe zopet staro vrednost in da se jim na ta način zagotovi njihov prejšnji položaj. Vlada zahteva od parlamenta, da odobri postopno zvišanje najemnine vse do zlate paritete in namerava iz dohodkov hišnega davka zadovoljiti lastnike malih rent. Socialni demokratje pa temu načrtu ostro nasprotujejo.

V boju za povišanje carine je dosegla vlada izvesten uspeh, ker je carinski odbor sprejel zahteve kmetijev za povišanje carine na sladkor, rogato živino, mleko in na superfosfat. Zato pa bodo poljedelci pristali na povišanje carine na železo.

Notranja politika Avstrije živi tedaj v znamenju izključnih borb za carinsko zaščito. Taka zaščita pač utegne domačo produkcijo začasno koristiti, trajno pa nikakor ne.

Epohalni izumi našega časa

Razen radio-telefona spada med pomembne izume našega časa telegrafiranje slik in gledanje v daljavo.

Na Dunaju je te dni predaval prof. Belin iz Pariza o svojih izumih. Telegrafiranje slik, ki omogoča najnatanejšee prenašanje slik in pisanih vest, ima v prvi vrsti trgovski značaj. Onemogoča izpačenje brzojav in naslovijene dobri v roke avtentičen dokument. Telegrafiranje slik je v prvi vrsti v interesu politike in tiska, ker omogoča da se slika dogodka, ki se je zgodil zjutraj na pr. v San Francisku v Ameriki reproducira še istega dne na Norveškem. Kot kulturni činitelj ima ta iznajdba pomen tudi za Daljni Vzhod, ker omogoča prenašanje kompliciranih tipov japonske in kitajske pisave.

Kar se tiče skrivnosti gledanja v daljavo, je dejal Belin, da se bo mo glo videti iz kakršnekoli daljave od oddaljenega aparata zadostno razsvetljen predmet, ki bo postavljen pred sprejemni aparat. Mogli bomo, je dejal, svoje znanje onstran oceana ne samo sli kati, ampak tudi videti. Tako bomo storili v pridobivanju vsemira znaten korak naprej.

Dalje je govoril Belin o prenašanju filmov v daljavo, ki si bo kmalu pridobilo velik pomen. Vsak amater bi lahko poljubno s pomočjo cenega aparata sprejemal filme in jih sam predvajal. Vsak dogodek, ki je bil zjutraj na katerikoli strani sveta filmsko posnet, se bo lahko zvečer že predvajal. Film, ki sedaj potrebuje cele tedne, preden prispe k nam iz Amerike, se bo mogel s pomočjo te iznajdbe predva

jati v Parizu, Berlinu ali kjerkoli v Evropi že nekaj ur po dogodovčini.

Ti izumi bodo sigurno velikega pomena za civilizacijski in kulturni razvoj človeštva.

Upit

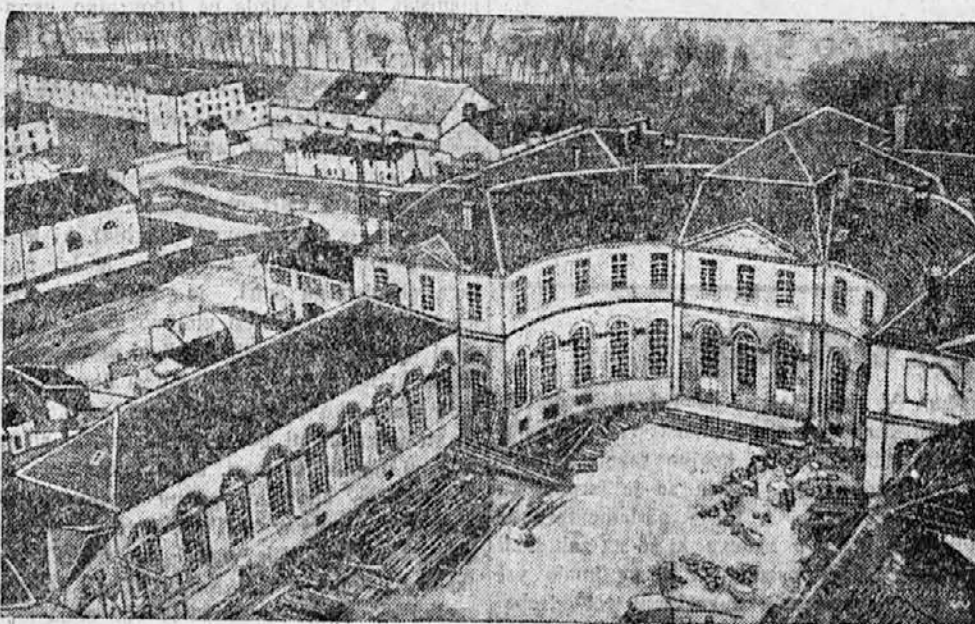
narodnih poslancev dr. Ljudevita Pivka in dr. Gregorja Žerjave na gospoda ministra za trgovino in industrijo in gosp. finančnega ministra radi tihotapske afe-re zemunske firme »Tungsram«.

V Zemunu je bila razkrita tihotapska afera madžarske tovarne »Tungsram«, ki je več let sleparila državo za trošarino. Škoda, ki jo trpi država in domača industrija žarnic radi nelojalne konkurence, gre v milijone. Samo država je bila oškodovana za kakih 15 milijonov dinarjev.

Gospoda ministra opozarjamo na dejstvo, da se domača podjetja ne ščitijo dovolj, da se jim prošnje za trimesečno kreditiranje zavračajo, medtem ko se je v tem slučaju dopustilo, da je »Tungsram« dve leti sleparila državo. Iz načina, kako se je goljufalo, je videti, da za afero ni odgovoren le posamezni uradnik, ampak zastopstvo firme v naši kraljevini, to sta predvsem načelnik in vodja podjetja.

Iz navedenih razlogov vprašujeta podpisana poslanca gospoda ministra: 1. Če je odredjena najstrožja preiskava v tej zadevi, ne samo proti uradništvu, ampak tudi proti zastopnikom tovarne. 2. Če je odredjena preiskava vseh skladišč inozemskih žarnic v Zagrebu, Baski in Beogradu. 3. Ali se bodo ukinila privatna skladišča, ki so bila carin in trošarine prosta in 4. Če so carinarnice poučene, kako se morajo žarnice cariniti in trošariniti, predvsem pa ali so poučene o tem, da se mora odpreti vsak za boj in ugotoviti kvaliteta in jakost posamezne žarnice? Poslanca sta zaprosila gg. ministra, da jima odgovorita pisмено. Dr. Ljudevit Pivko, dr. Gregor Žerjav.

Obnova Verduna

Verdun na Francoskem je bil ena najbolj eksplodiranih točk v svetovni vojni. Stotisoče ljudi je v bojih za to mesto izgubilo življenje. Sedaj ga pridno obnavljajo. Naša slika nam kaže škofovsko palačo.

Duhovščina in učiteljstvo v boju proti tuberkulozi

Nova akcija Protituberkulozne lige

Odbor Protituberkulozne lige v Mariboru se je obrnil s prošnjo na preč. škofijski ordinarijat v Mariboru, da uvede nabitralno akcijo po vsej lavantinski škofiji, vstevši Prekmurje in slo. del Koroške, da se oskrbi ureditev zdraviljenia jetičnih v mariborski splošni bolnici. Preč. konzistorij je pod predsedstvom prezv. škofa dr. Karlina na svoji seji dne 24. t.m. soglasno sklenil, da se odposlje nabiralne pole vsem župnijskim uradom lavantinske škofije z naročilom, da zbirajo prostovoljne doneske in vsestransko podpirajo akcijo Protituberkulozne lige. Ta akcija gre paralelno z akcijo celokupnega učiteljstva v mariborski oblasti, ki se je uvedla z dovoljenjem tukajšnjega prosvetnega oddelka in njega predstojnika g. prosv. inspektorja dr. Poljanca. Na dejati se je, da se bo učiteljstvo s tem večjo vmeno lotilo te nad vse rodoljubne in humanitarne akcije, ker je znano, da v glavnem odboru PTL deluje 6 odbornikov iz šolskih krogov. Odbor PTL je na včerajšnji seji vzel soglasno na znanje z največjim zadovoljstvom in iskreno hvalo ukrep škofijskega ordinarijata in prosvetne uprave v Mariboru. — Vsa javnost pozdravlja z zadoščenjem, da sta dva najvažnejša sloja med na-

šim ljudstvom — duhovščina in učiteljstvo — stopila pod vodstvom PTL v boj zoper eno največjih morilk našega naroda: tuberkulozo.

Odbor PTL je na včerajšnji seji, uvažujoč velik pomen, ki ga ima higijenska izomika baš za uspešen boj proti tuberkulozi, sklenil, da izda v 5000 izvodih brošuro docenta dr. Matka o pomenu vode, zraka in svetlobe za ohranitev zdravja. Brošura se bo razposlala vsem župnijskim uradom in šolskim vodstvom v mariborski oblasti, da jo zastonj razdele med ljudstvo.

Odbor je na včerajšnji seji sklepal o konkretnih predlogih, glede oskrbe jetičnih in tukajšnji bolnici in je že oddal več pripravljenih del tukajšnjim obrtnikom.

Župančičeva „Beseda o Prešernu marib. mladini“

se doblja v posebnem ponatisu po 50 p kos v naši upravi.

Kupujte in dajate mladini in ljudstvu!

Mariborske vesti

Maribor, 27. marca.

Senzacionalna aretacija mariborskega trgovca

Trgovec Igo Baloh v Gosposki ulici je napovedal že pred kratkim konkurz. Policija pa je doznala, da je hotel precejšnji del blaga, ki je ostalo v trgovini, prodati. V ta namen si je najel nekoga

Bergmana. Policiji se je posrečilo, da je zaplenila 4 zaboje galanterijskega blaga iz Balohove trgovine. Del blaga so dobili tudi v Ljubljani, kjer ga je hotel prodati neki trdki.

Na podlagi teh dognanih dejstev je policija odredila aretacijo Ige Baloha in Bergmana. Oba sta že v zaporu in bosta izročena okrožnemu sodišču z obtožbo radi goljufije in krive.

Ker se o slučaju po mestu govori mnogo nečloveškega, prinašamo te podatke radi jasnosti iz uradnega vira.

Redni občni zbor članov Trgovskega gremija za mesto Maribor

Nocoj ob 19. uri se bo vršil v Gambrovi dvorani redni občni zbor članov tukajšnjega Trgovskega gremija. Dnevni red te za trgovstvo vevlažne institucije bo obsegal deset točk in bo podal izčrpen pregled ogromnega dela, ki ga je izvršil gremij pod predsedstvom gosp. Weikla, prav tako bo nudil članstvu priliko, da dā vodstvu iniciative za še uspešnejše delovanje v letošnjem poslovnem letu.

Za današnji občni zbor so bile članom razposlane lično opremljene informativne brošure, ki jih je pregledno sestavil gremijski tajnik g. Zidanšek. Zanimivo je statistično poročilo, iz katerega posnemamo, da je imel gremij v preteklem letu 1414 članov in pripadnikov. Samostojnih trgovcev je bilo včlanjenih 440, družabnih trdki 33, družb in združ pa 28. Obrtnih listov je bilo na novo podeljenih 123, medtem ko

„ROMOLA“ LILLIAN GISH 5.-8. IV.

Henry Pouley:

Invalid

Odšel je v mesto, da naroči kože in jeblije. Ker je imel v mestu nekaj starih prijateljev, se je odločil, da obišče tudi nje. S sabo je vzel hčerki Memeno in Denizo. Deklici sta šli redkokodaj z doma; ker so prijatelji imeli sinove, si je mislil, da bosta imeli deklici prijetno družbo. On bo medtem v mestu opravil svoje posle in še malce posedel v delavnici svojega prijatelja, ki je tudi bil čevljar.

Dopoldan je minil zelo prijetno, — prav tako, kakor se je nadejal. Tudi pri obedu je bilo zabavno. Domenili so se, da bodo celo večerjali v mestu; žena doma ne bo v skrbeh, ker bo vedela, da so se zamudili pri prijateljih. Deklici sta bili kar razigrani od novih vtisov.

Ali popoldan so mu prišle tako močne bolečine, da je premislil prvočni načrt in si je nujno zaželel domov.

Nenadoma ga je zgrabila mrzlica. — Glavo je imel tako težko, da se mu je zdelo, da bo izgubil ravnotežje. Strašen glavobol, ki ga je često za več dni priklenil na posteljo, se ga je zopet lotil na svo moč. To so bile posledice vojne, ko je bil štirikrat ranjen. Zdravja rana je bila na glavi in je zahtevala dve operaciji. Od takrat ni več ozdravel.

Ker so prijatelji poznali težave njegove bolezni, ga niso več zadrževali v mestu.

— Pospremil te bom do doma, če hočeš. — mu je predlagal prijatelj. Vrnil se bom s prvim vlakom, kaj ne, Lujó?

— Odvrnil je, da tega ni treba, saj ni tako hudo bolan; navsezadnje je imel s sabo tudi svoji hčerki, ki bi mu bili na pomoč v sili.

Vsi so jih spremili na postajo. Ko je prišel vlak, so izbrali vagon in prostor, poslovali so se; otroci pa so se objemali med sabo. Prijateljske solze so polzele raz obraz.

Lokomotiva se je izpočila v dveh minutah in že je pričela sopihati. Bilo je ob štirih. Vreme je bilo krasno. Solnce je razprostrlo svoje prozorne peruti nad vso prirodo.

Deklici sta zrla skozi okno, kako pod sinjim južnim nebom beže vasi, njive in logi. Že so popolnoma pozabile na zabavo v mestu.

— Pogledj, Memena, onile grad! Stoj — ni ga več. Izginil je.

Bežali sta k desnemu oknu, a v tem hipu se je že pojavila na levi lepa vas.

Oče, ki je bil po navadi vedno vesel in zgovoren, je molčal. Deklici sta se začudili. Starejša je čez nekaj časa postala v skrbeh in je vprašala:

— Ali si bolan, oče!

Oče je odgovoril.

— Sem... malo...

Postaje so se vrstile druga za drugo. Blizali so se domu.

— Ah! Če bi mogel leči! je vzdihnil oče.

Ne oziraje se na bolnika, sta otroka živahno občevala užitek, ki sta ga imela ob slikah, ki so se pojavljale in zopet izginjale za oknom. Če bi bilo okno odprto, bi lahko bolj in pa dalj časa zrli kraje — sta si mislili. A bali sta se, da oče radi prahu ne bo ugodil njuni želji. Škoda!

Sedeti vedno na istem mestu je precej dolgočasna reč; postajali sta vedno bolj živahni in zgovorni. Njun nemir pa je dražil vročičnega moža z bolno dušo; želel si je odmora, postelje in miru.

Četudi mu je bilo težko, jima je vendar velel, naj bosta mirni:

— Sedite!

Ubogljivi deklici sta se pomirili in sedli. Ali v teh letih je zelo težko sedeti nepremično. Prva je bila stara deset, a druga sedem let, vendar sta bile obe jako pametni. Mislili sta si: Oče je bolan in ga ne smeje vznemirjati. Voziti se morajo še dve postaji, do sem sta včasih prišle peš. Približno znana okolica ju ni tako zanimala in pričeli sta razpravljati o šoli, igri in lutkah.

Pripeljali so se do predzadnje posta-

je. Vlak je obstal. Starejša je pokazala na neko hišo v daljavi:

— Tam stanuje Berta.

— Ah! je rekla mlajša, tudi jaz vem za to hišo.

Vlak je odpeljal.

Oče je nenadoma vstal. Nedvomno mu je bilo zelo slabo. V prsih ga je dušilo in v ušesih brnelo, kakor bi poleg njega zvonilo na tisoče zvonov. Zdelo se mu je, da mu lobanjske kosti ne morejo čelo. Nikdar ga rana ni tolikanj bolela.

Ni imel dovolj zraka.

Spustil je okno in je poželjno vdihaval vase topli zrak. Ko je še enkrat globoko vzdihnil, se je naslonil na vrata kupeja. Vrata so se pod pritiskom odprla. Nagnil se je naprej in zgubil ravnotežje.

— Ah! sta kriknili deklici.

Mož je padel iz voza, z glavo je priletel na kup kamenja in kri je brizgnila na vse strani.

Deklici sta se od strahu stiskali druga k drugi.

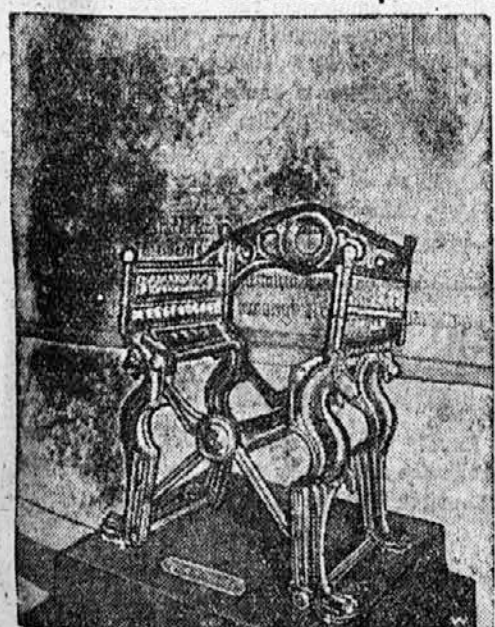
— Oče! Oče!

— Kaj ne, papa se je ubil! je vprašala mlajša.

Starejša je gledala v daljavo, bi odgovorila. Vlak je drvel naprej. Nihče razen njih ni bil pri nemu dogodka.

Vrata so ostala odprta. Otroci sta zrla v ono smer, kjer jim je ostalo

1300 let star francoski prestol

Na njem je sedel še Dagobert iz rodu Merovingcev. (Zadnji je bil na njem ustoličen Napoleon I.)

Jih je bilo vrnutih 85. Gremij ima 8 fondov, ki izkazujejo 102.000 dinarjev premoženja; v zadnjem poslovnem letu je naraslo za 38.000 dinarjev.

Gremijevo delovanje v minulemu letu je bilo v resnici obsežno. Če uvažimo, koliko trgovcev se tičočih izprememb je bilo v raznih resortih naših ministrstev, si lahko ustvarimo sliko, s kako težavo je sledil gremij temu valovanju neurejenih razmer. Koliko urgenc, protestov, nasvetov, informacij, tolačenj in posredovanj je bilo potrebnih, da je gremij zadostil nalogam, o tem nas bodo njegovi funkcionarji natančneje informirali na nocojšnjem običnem zboru.

Češkoslovaški konzul dr. František Resl v Mariboru. Danes dopoldan je prispel v Maribor češkoslovaški konzul v Ljubljani g. dr. František Resl. Na postaji so ga sprejeli: imenom lige podpredsednik dr. Reisman in tajnik inž. Leben, v imenu Češkega kluba podpredsednik svetnik Knop in tajnik podpredsednik Jirovšek, nakar se je podal najprej k velikemu županu, dr. Pirkmajerju, da ga obišče kot predstavnika naše marib. oblasti. Gosp. veliki župan je bil tudi tako priazen, da je za nadaljnje obiske v mestu ponudil g. konzulu na razpolago svoj avto. V županjski palači je g. konzul obiskal še dv. sv. dr. Stareta prosvetnega št. dr. Poljanca ter oba srezka polglavarja dr. Ipavca in Poljanca. Tekom dopoldneva je g. konzul posetil še več drugih predstavnikov oblasti in prijateljev Jč. lige in nje delovanja med drugim škofa dr. Karlina, generala Kosiča, župana dr. Leskova, podžupana dr. Lipolda, ministra v. p. dr. Kukovca, predsednika okrožnega sodišča dr. Žihorja, državn. pravdnika dr. Grasellija in dr. Jančiča, predstojnika okr. sodišča svetnika Zemljiča, predsednika Mariborskega novinarskega kluba B. Borla in druge. Popoldan je prisostvoval skupni seji Jč. lige in Češkega kluba ter se večer udeležil predavanja v Ljudski univerzi.

— Oče! Oče moj!
Starejša je že hotela izstopiti, kakor da bi bila to čisto preprosta reč. Ali starejša jo je prišla za obleko in zadržala.
Vlak je vozil ravno na ostrem ovinku. Iz sosednjega vagona je bilo slišati nervozen smeh, podoben smehu žene, ki jo nekdo razgalja.
— Dekli sta se zastoj žalostili.
— Kaj misliš, Memena, kaj poreče mama?
— Obe sta zakrili oči z rokama in priče cviliti.
— Mama! Mama! ... Uboga mama!
— Zakaj je papa padel? — je vprašala mlajša.
— Sestra ji je odgovorila stokače:
— Bil je belan.
— In zakaj je bil belan?
— Radi rane.
— Starejša je nato obrisala svoje in sestrine solze.
— Ne jokaj več, Deniza, mami bo težko.
— Da ...
— Zdaj bomo prispeli, — je rekla starejša in grizla robec.
— Obe sta utihnili za nekaj trenutkov. — Nato je Deniza nadaljevala:
— Papa je bil ranjen ... Zakaj je bil ranjen?
— Ker je bila vojna.
— In kaj je vojna?

m Lep napredek. Naš rojak g. Danilo Cingerli iz Maribora je dovršil te dni z odličnim uspehom tehnično strojársko šolo v Freibergu Sa. v Nemčiji. K temu napredku iskreno čestitamo.

m Nocoj družabni večer Jč. v Narodnem domu. Po nocojšnjem predavanju Jč. v Ljudski univerzi se vrši družabni večer prijateljev Jč. in Češkega kluba v restavraciji Narodnega doma. Vabljen je vsakdo, da preživi z nami par davatelja g. ravnatelja Pustoslavka. ur v družbi g. konzula dr. Resla in prem. »Tabor« bo dolgo živel! Citatelji se sigurno spominjajo narodnega pregovora, ki pravi: Komur vsi prerokujejo smrt, ta bo dolgo živel! »Straža« je »Tabor« že zdavnaj pokopala, pa bo šla sama v grob in bo tako dala »Taboru« prihrano, da izmoli za njen dušni pokoj kakor molitvico. Minule dni se je oglašil »Slovenec« in je hotel pokopati kar dva »mrljaca«: »Tabor« in v isto grobnico še »Slovenski Narod«. Tudi temu grobokopu se utegne zgoditi, da bo legel v njegov častniški grob še kak klerikalni tovariš, »Tabor« in »Slov. Narod« pa bo zopet ostala dolžnost, da ga priporočita v blag spomin. Sedaj se je oglašil še zagrebški »Jutarnji list«. Tudi ta nam hoče s krivimi prerokovanji podaljšati življenje. Vsem nepoklicanim smrtnim svatom od črnih vranov do pisanih zlatoropk kličemo: Mi pa ostanemo, kakor smo b'li ...

m Smrtni krič. Kadar kdo umira, začenja v smrtnih kričih bloditi. Umirajoča »katoliška« »Straža« pa pod šiframi imunih poslancev blodi o svojih političnih nasprotnikih ali o uradnikih, ki niso bili nikdar deležni njene milosti. Tako je sva slovo« neosnovano napadla tudi g. velikega župana. Ali je moralno in katoliško, da osebno-žaljeve napade podpisujejo imuni poslanci, ker si žaljivo ne upajo pred sodišče? Ali naj bo pasji bič, ki ga ponuja temu nedotakljivim g. njihov bivši prijatelj g. Prepeluh, edina obramba pred »katoliškimi« tiskom? Kaj pravijo k temu gospodje v škofiji?

m Francoski krožek. Radi nepričakovanih zaprek, se mora odgoditi redni občni zbor društva, ki bi se moral vršiti 30. t. m., do sredi aprila. Dan se bo pravočasno objavil.

m Posetite akademijo trgovske in obrtne mladine. Izobraževalno društvo napredne trgovske in obrtne mladine v Mariboru priredi jutri v nedeljo dne 27. t. m. ob 15. uri v mali dvorani Narodnega doma slavnostno akademijo. Na sporedu so izbrane glasbene in dramske točke ter recitacije. Sodeluje tudi društveni tamburaški zbor. Vabljeni so predvsem trgovci in obrtniki.

m Odbor za vpostavitve spomenika v svetovni vojni preminulim vojakom v Mariboru, je na svoji seji dne 15. marca 1926 sklenil, da se gospodu Antonu Krepek-u odvzame predsedstvo tega odbora. Javnost se tudi opozarja, da Anton Krepek ni več upravičen zbirati prispevkov za ta spomenik. Odbor.

m Godbeni odsek »Sokolov« v Mariboru priredi dne 10. aprila v vseh gornjih prostorih Narodnega doma prav prijetno domačo veselico, na kar se že danes vse Sokolstvu naklonjeno občinstvo opozarja. Natančni program bomo še pravočasno sporočili.

m Zahvala. Pevski odsek pekov izreka tem potom g. Josipu Čebokliju, pekar-skemu mojstru v Mariboru, najbrežjejo zahvalo za 300 Din, ki jih je daroval ob priliki svojega godu. Odbor. N 46

Starejša ni zuala odgovoriti. Vedela je samo, da se lju je oblačilo v vojaško, črke in da jih pošiljajo nekam »daleč. S'mo o nečem je bi'a prepričana: da je njen oče umrl za vojno.

Vlak je pripeljal na postajo. Z ckn v tretjem nadstropju v bližini etaječe hiše je nekda ženska vesela mahala deklamacija, ki sta izstopili.
— Glej! mama, — je rekla Deniza.
— Ali ti je oče dal listke? je vprašala Memena.
— Da.
Mala je dala tri listke.

Vlakovodja, ki ju je videl, ko sta vstopili z očetom, ju je vprašal:
— Kje je oče? Saj je bil vendar z vama.
— Obe sta mahnila z rokama in odgovorili:
— Tam! Tamkaj!

Videl je njuna objokana obraza. Tresoč otroški glas ga je presenetil, ker ni nič razumel, niti ni več izpraševal. Otroka sta odšla.
— Njega naš oče prav nič ne briga — je rekla mlajša.

Starejša pa jo je privla k sebi in dejala z grozo v očeh:
— Ah! Deniza, kako naj poveve mami?

m Obrtno gibanje. V mesecu februarju so bile prijavljene sledeče obrti: Franc Greif, Maribor, Pobrežka c. 23, strojárski in usnjarski obrt. Franc Gnilšek, Koroška cesta 75, trgovina z drvmi na drobno. Olga Rupnik, Glavni trg št. 1, belo šivanje, predtiskarija in vezenje. Pavlina Millner, Slovenska ul. št. 37, šiviljski obrt. Josip Dogša, Tržaška cesta 3, čevljarski obrt. Franc Jug, Koroška cesta 43, krojaški obrt. Franc Voršič, Vrbanova ul. 19, trgovina z radio aparati, sestavnimi deli, gramofoni in ploščami, DKW motorji in kemično-tehničnimi potrebščinami ter pisalnimi stroji. Oton Pelan, Koroška cesta 48, trgovina z manufakturo in konfekcijo na drobno. Leopold Benčina, Mlinska ul. 30, trgovina z lesom. Josipina Brunčič, Grajski trg št. 1, komisija z kovinastimi polfabrikati in nakup in prodaja kovinastih odpadkov. Ana Majcen, Ob brodu št. 5, šiviljski obrt. Josip Pobežin, Vojašniški trg št. 7, igranje na harmoniko. Hermina Fischbach, Orožnova ulica št. 1, belo šivanje. Marija Kcs, Wildenraimerjeva ulica 8, šiviljski obrt. Ignac Reich, Aleksandrova cesta 33, mlekarstvo. Tverka Franc Neger in sin, Slovenska ulica 29, mehanični obrt. Friderik Čeh, Glav. trg, mesarski obrt. Romana Lah, Koroška c. 17, trgovina z manufakturo in konfekcijo. Karol Abt, Kejžerjeva ulica 8, trgovina z mešanim blagom, perutnino, jajci, sadjem, zelenjavo, mesom in mesnatimi izdelki ter divjačino pod trdko »Viljem Abt«. Tverka Gaspari & Faninger, Ruška c. 45, izdelovanje trikotaje in perila na tovarniški način. Franc Skušek, Tržaška cesta št. 8, izdelovanje konfekcije za gospode, oblek za delavce in dečke, sportnik oblek in perila na tovarniški način ter trgovine z manufakturo in konfekcijo. Terezija Rapoc, Tržaška c. št. 14, brnarija. — Ob istem času so bile odjavljene nastopne obrti: Fr. Neger, Slovenska ulica št. 29, mehanični delavnica. Alojzija Spetič, Aleksandrova cesta 33, trgovina z mlekom in mlečnimi izdelki. Julij Omerzu, Koroška c. 84, trgovina z mešanim blagom na drobno. Marta Weidacher, Koroška cesta 17, šiviljski obrt. Anton Stiebler, Sodna ulica št. 2, krojaški obrt. Ivan Gerlič, Mlinska ulica št. 21, trgovina z vinom. Jakob Kelo, Stolna ul. 5, trgovina z manufakturo in konfekcijo. Marija Frihauf, Frankopanova ul. št. 10, trgovina z mešanim blagom, ter prodaja piva v zaprtih steklenicah. Franciška Strašek, Dravska ulica št. 7, trgovina s perutnino in pečenje kostanjev. Franjo Werbzig, Meljska cesta 39, pekova obrt. Ivan Vaupotič, Šolska ulica št. 5, čevljarski obrt. Marija Turčič, Ciril-Metodova ul. 3, prodaja pisarniških potrebščin in galanterije. Viljem Abt, trgovina z mešanim blagom na drobno. Kejžerjeva ul. 8. Tverka »Zora«, tvornica konfekcije dr. z o. z. v Mariboru. Ruška c. 45, izdelovanje konfekcije za gospode, oblek za delavce in dečke, sportnih oblek in perila na tovarniški način ter trgovino z manufakturo in konfekcijo.

— Vinotoč Korber zopet odprt!!

Narodno gledališče

REPERTOAR

Sobota, 27. marca ob 20. uri »Grofica Marica« ab. C. (Kuponi). Znižane cene. Nedelja, 28. marca ob 20. uri »Evangeljnik« ab. A. (Kuponi).

Hudožestveniki v Mariboru od torka 30. marca dalje. Priidejo iz veleuspešne in triumfalne turnee po Nemčiji. V Münchnu n. pr. so imeli tak uspeh, da so se morali vrniti iz Düsseldorfa še na daljnih 7 gostovanj. V Mariboru priide 2-3 gostovanja. Uradniški abonenti imajo 25% popusta na omejenem številu sedežev, če se prigraslajo najdalje do nedelje 28. marca popoldne.

Ipavčev »Možičke« na mariborskem odru. Vrše se zadnje vaje za melodijozna češko komično opero »V vodnjaku« od Blodaka, katere se bo davala skupno z eno najboljših domačih oderskih kompozicij, Dr. Josip Ipavčev pantomimo »Možičke«. Prvotni orkestrski material te skladbe je goril s tržaškimi Narodnim domom vred. Zato je instrumental »Možičke« g. Viktor Parma na novo za veliki orkester. Z ozirom na osebno prijateljstvo, katero je vezalo z obema žal. prerano umrlima skladateljema intendantom Dr. Brenčiča, bo on sam dirigiral »Možičke«.

Kino

»GRAJSKI KINO«

predvaja od četrtka 25. do včeršji sobote 27. t. m. film »Jaz ljubim te«. Glavni vlogi igra Liane Haid in Alfons Fryland. Film nas popelje v solčno Italijo, v njena čarobna letoviška mesta, ki raz-

devajo vso lepoto prirode in človeške umetnosti. Pred nami se razpleta ena izmed onih ljubezenskih zgodeb, ki nas očarajo in zgrabijo, da se dolgo ne pozabimo nanje. Uprava kina je poskrbela za primerno godbo, ki bo še pojačala nčinek tega lepega filma. Svira pomnožen orkester, zna Griegova pesem »Jaz ljubim Te« pa se bo izvajala s celo solom. V nedeljo sledi znamenita »Bela sestra«.

»APOLO KINO«

predvaja od 26. do včeršji 29. t. m. vefilm v 6 dejanjih »Kaj žene žele«. Dejanje, ki je skozi vso igro zelo napeto, preseneča gledalca tako po bogastvu dogodkov kakor po izborni režiji in igri. Sodelujejo v glavnih vlogah Leopold Ledebour, Lucy Doraime in Lia Eibenschütz. Snov je vzeta iz današnjih dni in nam nudi globok vpogled v žensko duševnost in zlasti v ljubezenske odnose moderne žene.

Odpravljajmo slučajne vzroke, ki vzdržujejo stanovanjsko bedo

Stanovanjska beda je resna in velika. Mnogo sto stanovanjskih zadev se zbog velikega pomanjkanja stanovaj ne more ugodno rešiti, a tam, kjer stanovanjsko sodišče prve stopnje v taini seji prošnjo ugodno reši, se nekateri soproilci, oziroma četo tudi lastnik, iz preoblosti ali tudi iz zavisti takoj pritožijo na višje stanovanjsko sodišče v Zagreb, češ, v Mariboru so ravnali pristansko. Pritožniki naštevajo v svojem nepoznanju razmer malenkostne, četo celo smešne vzroke, s čimer vselitev v stanovanje silno zavlečejo.

Po prejemu razsodbe prve tajne seje mine 8 dni za vložitev pritožb, potem mine 4-6 tednov, preden se rešitev teh pritožb vrne v Maribor z nalogom, da se zadeva ponovno obravnava v javni razpravi vprico vseh prosilcev. Do javne razprave mine nadaljnjih 10 do 14 dni. Novi razsodbi sledi zopet 8dnevni rok za nove pritožbe v Zagreb, potem mine znova 4-6 tednov do stalne razsodbe višjega sodišča; šele sedaj (po preteku 3-4 mesecev) je mogoče najemniku zasedi prisojeno mu stanovanje.

Kdo je zakrivil to zamudo, trpljenje in škodo? Nikdo drugi kot samo pritožniki, ki v svojem nepoznanju razmer, okolnosti, potrebe nujnosti in drugih sodločujočih potreb vlagajo svoje pritožbe slepo, samo da ustrezajo čutu zavisti ali jezi v smislu nizkega »primolduš«.

Stanovanjski zakon določa, da mora novi najemnik plačati gospodarju najemnino od dneva, ko se mu je stanovanje prisodilo. V prihodnje se naj najemniku šteje ta dan v slučaju pritožbe od dneva zadnje prisoje zagrebškega stanovanjskega sodišča, ne pa od prve prisoje mariborskega, najemnina za minulo medčasje pa naj se zavrne v dolžnost plačevanja pritožnikov, ki so najemniku rabo stanovanja s svojimi pritožbami onemogočili. To bo dobro zdravilo za vse »primolduše« pritožnike, ki bo stanovanjska sodišča v delu razbremenilo, ker se bo število pritožnikov zmanjšalo ali v mnogih slučajih celo odpravilo, a najemnikom bo pomagalo priti prej do prisojenih jim pravic, lastniki hiš ne bodo utrpeli nobene gnotne škode, ker bodo dobili najemnino potom najemnika od pritožnikov plačano. Pritožniki, ki vidijo vedno samo svoj lastni jaz, naj okužajo tudi posledice tega!

Sport

Seznam dirk, ki jih priredi kolesarsko društvo »Perun« v letu 1926

I. Otvoritvena klubova dirka za vse skupine. Proga Maribor-Fala-Maribor. Dne 2. maja 1926. 1. juniorji na 30 km, 2. novinci na 15 km, 3. starini na 10 km (cilj in start Glavni trg).

Dirka dveh klubov »Perun« Maribor in »Zvonček« Ptuj. Dne 23. maja 1926. Na progi Maribor-Slovenska Bistrica-Maribor 50 km 1 skupina.

III. Dirka okrog Pohorja za prvenstvo mariborske oblasti 157 km. Dne 30. junija. 1926. Pravico udeležbe na tej dirki imajo vsi klubi, ki imajo sedeže v Mariborski oblasti.

IV. Dirka Maribor-Rače-Ptuj 25 km. Dne 4. julija 1926. Za kluba »Perun« Maribor in »Zvonček« Ptuj; za vse skupine.

V. Klubova dirka in izlet na progi Maribor-St. Ilj. 14 km. Dne 1. avgusta 1926.

VI. Dirka Dravograd - Maribor 64 km.
Dne 19. septembra 1926. Za vse mariborske klube.

VII. Zaključna klubova dirka za prvenstvo kluba 1926. Dne 10. oktobra 1926. Na progi Maribor - Sv. Ožbald - Maribor 50 km.

Službene objave MOLNP. (S seje 22. marca t.l.) V nedeljo dne 28. t.m. se bodo vršile sledeče prvenstvene tekme: Ob 14. uri Maribor rez.: Rapid rez. sodnik g. Grebenc. Ob 16. uri SD Rapid: SK Ptuj sodnik g. Nemec, sportni nadzornik g. Radolšč. ISSK Maribor se opozarja, da morajo reditelji imeti znake. V ponedeljek dne 29. t.m. se bo vršil v hotelu pri »Zamoren« ob 20. uri izredni občni zbor, kateremu bo prisostvoval delegat LNP-a g. Bedjanič. Klubi se opozarjajo, da pošljejo delegate s povertljivimi ker so važne točke na dnevnem redu. — Tajnik.

Hazena MO. Kot stranska sodnika pri pokalni mladinski tekmi Ilirija (Ljubljana): Mura (Murska Sobota) se deločata gg. Peheim in Zorko. Tekma se vrši ob 11. uri na igrišču ISSK »Maribor«.

Lep sportni dogodek v Mariboru. V nedeljo ob 11. uri se odigra tukaj mladinska hazenska pokalna tekma za krasni srebrni pokal. Nastopajo samo člani, ki so se v obširnem tekmovalnem preobratu do današnje končne odločilne borbe. Priporočamo vsemu občinstvu kar najtopleje, da obišče ta sportni dogodek, ker se obeta res lep in napet boj najboljših in najmlajših sportašev Slovenije. Za finalno konkurenco sta se plasirali mladinski družini »Ilirija« (Ljubljana) in »Mura« (Murska Sobota). Je to prvi slučaj, da tekmujejo dva tuja nasprotnika na nevtralnem mestu v Mariboru. Sprito izredne važnosti tega nastopa je ISSK »Maribor« stavil svoje moderno preurejeno sportno vzhajališče na razpolago in je to prva letošnja javna prireditel na tem prostoru, ki nudi občinstvu vso udobnost. Vodstvo pomembnega tekmovalnega je podprave poverilo g. Radovanu Šepcu. Pripominjamo, da bo po končanem tekmovalnem predsednik tukajšnjega Medklubskega odbora zmagovalni družini predal priporjeni pokal. — Nedeljski hazenski training ISSK Maribor se valed objavljen tekme ne vrši.

Iz zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani

V torek se je vršila seja obrtnega odseka Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, na kateri so se obravnavala važna vprašanja, ki se tičejo obrtništva. Odsek je razpravljal o ustanovitvi Državne obrtne banke. Zakon je bil v skupščini že sprejet, toda se ne izglasovano. Zborničnim zahtevam po ustanovitvi filijalk v Ljubljani in Mariboru se ni ugodilo. Treba je zato, da se vsaj v štatu določi jamstva, da bo banka služila pravično tudi interesom slovenskega obrtništva. Odsek je sklenil, da zbornica prosi ministra dr. Krajača, da bi vsaj pri sestavi bankinih statutov vpošteval interese slovenskega obrtništva. Na dnevnem redu je bil nadalje načrt novega zakona o pobljanju dragin. Odsek je sklenil, da se zahteva od ministra za socialno politiko, da se načrt tega zakona ne predloži narodni skupščini in da se sedaj veljavni zakon za pobljanje draginje čimprej ukine. Ker je minister dr. Krajač izjavil v narodni skupščini, da pripravlja nekatere nove zakone, na katerih je interesirano naše gospodarstvo, je obrtni odsek sklenil, da se predloži ministrstvu trgovine in industrije osnutek novega gostilničarskega zakona, kakor ga je izdelala zbornica sporazumno z Zvezo gostilničarskih zadrug. Obrtni predpisi za gostilničarje morajo biti taki, da bodo ustrezali zahtevam, kakor jih stavi javnost na gostilničarski obrt in da bodo nudili tudi podlago za uspešen razvoj in povzdigo gostilničarstva in tujkega prometa.

V razpravi so bila važna obrtnopravna vprašanja, med temi vprašanji po ostrih usposobljenosti pogojev za sodavičarski obrt, zopetne uvedbe omeje njih stavbnih koncesij, monopoliziranja elektroinstalacijskih del s strani nekaterih elektrarn. Obrtni odsek je končno z odobravanjem vzel na znanje intervencijo zbornice pri ministrstvu trgovine in industrije in pri poslanskih klubih radi prikrašanja Slovenije pri kreditih za strokovno šolstvo in obrtno pospeševanje v proračunu za leto 1926-27 ter korake, ki jih je zbornica pokrenila, da se obrtništvo olajša udeležbo na državnih dobavah.

manikauje in zimo, pa svet solnce in ljubezen, smeh, kratkočasje, pouk, zanimive opise tujih krajev, rek, ljudi. Pisatelj je izredno fin opazovalec. Povsod ima svoje oko. Prav nič mu ne uide. Nikjer ne vidi samo sence, nikjer samo solnce. Ni prijatelj nikogar, in nikogar tudi ne sovraži, povsod po svetu najde prijazne in postržljive ljudi, pa tudi zoperne situacije in brezsrčneže. Seznani nas dodebno z ruskimi običaji pri ženitvi, poroki, na Veliko noč itd. Nazorno popisuje, kako ruski mušič obdelava svoje polje, kako seje, žanje, si pripravljajo kurivo itd. Vmes so prepleteni dogodki novelističnega značaja, ki izvirajo vsi lepo zaokroženo. Številni spomini na domovino dajo življenju v tujini domotožno ozadje, ki se po vsej knjigi bohotno prepleta. Za nas Slovence, ki smo imeli toliko naših bratov v ruskem ujetništvu, bo knjiga živ spominu na polpretekli čas, ki smo ga dolej poznali samo po pripovedi nekaterih. Zadnja poglavja, od Budimpešte naprej, pa nam privabijo pred oči dneve naše osvoboditve ob prevratu. In po teh opisih sklepajoč, ki nam jih je pisatelj podal povsem verno in resnično, lahko trdimo, da je vsa knjiga en sam resničen dogodek. Oprema knjige, tisk in papir sta zelo elegantna. Ker knjiga ni samo zabavna, ampak tudi vrlo poučna, zato naj bi jo šolske oblasti priporočile v nabavo vsem ljudskim, meščanskim in srednjim šolam. Jezik je veskozi lep, gladek in čist. Dodatek knjige — zgodovina ruskega naroda — od strani 457—611, bo bogat vir za predavanja po družini in za vsakogar, ki se hoče poučiti o ruski zgodovini po nepristransko pisani besedi, ki pa vključuje temo gorke simpatizira z našimi brati. Podobne knjige Slovenci še nismo imeli.

Španska številka »Nove Evrope«. Prvkar je izšla 6. številka znane zagrebške revije »Nova Evropa«, posvečena največjemu španskemu pisatelju sedanjega časa Miguelu de Unamuno, ki je sam spisal za to številko uvodnik »Agonija Španije«. O nem je napisal dva članka Bogdan Radica, ki je prevzel tudi par njegovih pesmi ter razpravo »Don Kihot u savremenoj evropskoj tragikomediji«. Slede še članki Tilgheria in J. ana Cassou in pesme A. Becquerija. Številka ima tudi umetniško prilogo z reprodukcijami El Greca. Tudi ta številka nam priča, da se »Nova Evropa« trudi širiti in vzdrževati stike z zunanjim svetom in zasluži radi tega kot odlična publicistična revija vse priznanje in podporo.

Josef Chmelář, Die politische Gliederung der Tschechoslowakei. Prag 1926, Herausgeber Orbis, Druck-, Verlags- und Zeitung A. G. Znana praška založba »Orbis« je izdala kot III. zvezek svoje zbirke »Politische Bücher« nemški prevod Chmelářevega spisa o strankah na Češkoslovaškem. Knjiga je jako informativna in zasluži, da jo prebere vsakdo, kdor se pri nas zanima za politična vprašanja. Na 120 straneh je zbranih veliko pregledno razvrščenih podatkov o političnem stanju Češkoslovaške, o tamošnjih narodnih manjšinah itd.

Češkoslov. — Jhoslovanska Liga. Številka 1—2 prinaša studio dr. Mir. Kotskega »Iz dalmatinskega Zagorja«, razpravo S. K. »Današnji Balkan«, poročilo o bivanju ministra Pavla Radiča v Pragi, vrsto političnih člankov, kulturno kroniko, izvlečke iz tiska, poročilo o sokolstvu, narodno-gospodarske vesti iz Jugoslavije, vojaški in sportni pregled in drugi drobci. Številka ima tedaj pestro vsebino in mnogo zanimivega za one, ki se na Češkem zanimajo za Jugoslavijo.

Priroda. V Zagrebu izhaja že 16 let mesečnik, ki nas po svojem namenu in urejanju spominja znanega »Kosmosa«, ki pa celo nadkrijuje svojega nemškega tovariša. Ta časopis pod imenom »Priroda« izdaja »Hrv. prirodoslovno društvo v Zagrebu« in ga sedaj ureja dr. Miroslav Hirtz. 1—2 številka je prinesla razpravo »Fragmenti iz rodoslovia človeka« izpod peresa znanega raziskovalca pračloveških, selišč dr. Drag. Gorjanovića-Krambergerja. Dalje piše dr. Vale Vouk o skrivnostih življenja v vročih vrelih, dr. A. Veržoč o klinu in kliniski skorji, dr. J. Poljak o postanku ledenikov, Zora Špicer-Vinković o žarkih bodočnosti, dr. Hirtz o redkem eksperimentu podlase. Sledi nekrolog rajnemu dr. Adolfu Jurčicu in veliko drobnega gradiva. Časopis je pisan poljudno in bi zaslužil, da bi ga naročali tudi Slovenci, ki takega lista nimamo. Naroča se v Zagrebu, Demetrova ulica br. 1.

Razne revije. Prejeli smo 1. in 2. zvezek »Fotograf«, strokovnega glasila fotogra-

fov, ki je začelo izhajati v Zagrebu. List obeta biti dober in ga poklicnim fotografom kakor tudi amaterjem radi njegove strokovne vsebine priporočamo. — Glasnik Saveza trezvene mladeži je izšel pravkar v 5. in 6. številki s pestro in zanimivo vsebino. — Izšla je marčeva številka znanega mladinskega lista »Novi Rod«, ki izhaja v Trstu. Prispevali so M. Sever, Janko Furlan, Zaur, Meško, Samec in drugi. List je lep in zanimiv in bodi starem in mladini toplo priporočen.

Kaj zahtevajo najemniki v naši državi

Izredni kongres stanovanjskih najemnikov kraljevine SHS, ki se je vršil v Zagrebu, dne 21. marca 1926, si je osvojil sledečo

resolucijo:

Najemniki te države, oznevoljeni nad dosedanjim popolnim nerazumevanju njihovega bednega položaja s strani vseh odločilnih krogov, daje duška svojemu obupnemu položaju, v katerega so zapelani z »zakonitim« delom dosedanjih državni, upravnikov s krikom: Rešite nam dečo, varujte nam družine in ohranite nam stare roditelje — prej nego naš prisilite do obupnih korakov.

Najemniška družba se v vršitvi svoje naloge opetovano in pravočasno opozarjale odločilne faktorje na vso težo njihovega položaja, kakor tudi na sredstva, ki jih je treba uporabiti, da se iz tega stanja rešijo življenja mestnega prebivalstva. Stanovanjska kriza se ne da rešiti z reguliranjem uporabe obstoječih stanovanj, temveč se stanovanjska beda, ki je nastala vsled pomanjkanja stanovanj da rešiti edino z zidanjem novih stanovanjskih zgradb.

Savez najemnikov je že pri svoji ustanovitvi, poznajoč naše neurejene notranje razmere, predložil 21. oktobra 1924 gospodu ministru socialne politike izgovljen načrt zakona, s katerim se je imelo pristopiti k stvarnemu reševanju stanovanjske krize, namreč z osnutkom gradbenih zadrug najemnikov, ki so imele dve prednosti za svoje ustvarjenje, da so jih imeli osnovati najemniki samo onih mest, ki čutili za to potrebo in ker so imeli v te zadruge doprinalati v glavnem samo najemniki. Ali vsled nerazumevanja, malomarnosti in nesposobnosti upravnih faktorjev, ostal je to samo glas vpijočih, a mesto tega je izšel zakon, za katerega je bilo jasno vsakomur, da je neizvedljiv, ker kaže popolno brezglavost, dovoliti hišnim lastnikom toliko pravic odpovedi, a ne porigrati se predhodno, kje se bodo te deložirane družine namestile.

Obupno stanje, v kolika so dovedeni najemniki z današnjim stanovanjskim zakonom, se najbolje zrcali v dejstvu, da ga same oblasti ne morejo dalje izvajati iz strahu pred rušenjem javnega mira in družabnega reda, ako se izvršijo vse odpovedi, ki so odobrene.

Društva najemnikov, ki so v prvi vrsti poklicana, da odstranijo to veliko nevarnost od svojih članov, so podvzela vsa mogoča sredstva, da se temu zlu odpmore. In tako so upravne oblasti uvidle vso nevarnost nadalnje uporabe tega nečloveškega zakona, ter zavlačevale, v kolikor so mogle njega izvajanje. Iz tega nevzdržljivega stanja ni rešitve, ako z vso hitrostjo ne popravijo sedanjega stanovanjskega zakona saj v toliko, da se ne dovoli nikakoli izselitev, dokler se dotičnemu najemniku ne najde drugo stanovanje.

V skrbni za mir in zdravje svojih članov ter da jih varujejo pred vsemi mogočimi nesrečami, ki prete njim in celemu prebivalstvu, predstavniki najemniških organizacij iz cele države najodločneje zahtevajo od vseh odločilnih faktorjev, da se zakonodajnim potom že v sedanjem budžetskem zakonu za leto 1926/27 uvede navedba, s katero se potom izmenjave člena 8 stanovanjskega zakona ne sme nihče prisilno izseliti, predno se mu ne dodeli drugo stanovanje.

Najemniki te države pozivljajo že sedaj pristojne faktorje, da se pravočasno lotijo priprav za nov stanovanjski zakon po načelih, navedenih v priloženem projektu zakona, sorojetem na današnjem kongresu.

Uverjeni, da se stanovanjska beda ne da rešiti brez zidanja novih stanovanj, zahtevajo v prvi vrsti, da pristopi država in

Kultura in umetnost

Predavanja v „Ljudski univerzi“

V torek dne 23. t.m. je g. prof. Gašparin nadaljeval in zaključil svojo zgodovino francoske revolucije. Kakor prvo predavanje, je bilo tudi drugo pregledno in lepo zaokroženo, tako da so dobili slušatelji vzlic velikemu obilju dogodkov in pojavov v tej izredno nemirni dobi kolikor moči, jasno sliko ene največjih revolucij v človeški zgodovini. Predavatelj je začel pri obglavljenju Luisa XVI. in njegove soproge; s tem činom je revolucionarna masa porušila zadnji most do monarchizma. Nastopili so pojavi, ki so jih slutili prvi začelniki te revolucije, kakor na pr. grof Mirabeau in celo Danton in ki jih niso želeli: teror, najmuškovitejša a najbolj nevarno politično sredstvo, je začel preseagati vse meje in je postal slepa igračka temnih instinktov mase. Robespierova usoda nam najlepše priča, kako revolucija žre svoje lastne sinove. Predavatelj se je pomudil delj časa pri vojaških akcijah Francije in je očrtal razvoj francoske armade za revolucionarstva časa, kakor pota, po katerih se je blizala revolucionaristi akciji nje nasprotnica — disciplinirana vojaška sila, ki je vrgla iz svojega trojanskega konja plebejskega obnovitelja monarchije — Napoleona I. Predavanje, ki je tudi topot mikalo pozornost slušateljev, so spremljale številne in lepe skiptične slike.

V petek dne 26. t.m. je predaval gosp. prof. dr. Zelenič iz Ptuja o razvoju francoske misli. Predavatelj si je nadel nalogo prikazati v kratko odmerjenem času zgodovino francoske civilizacije. V enournih izjavah je povedal veliko zanimivega. Francoski duh, v katerem so se srečno spojila galska duhovitost, germanska stvarnost in romanska živahnost, se odlikuje po svoji jasnosti (clarté), s katero pronika v najbolj zapletene probleme in jih izraža preprosto in

vedro. Omenjajoč znani francoski esprit, ki se razodeva tako v literaturi kakor v vedi in v metafiziki, je predavatelj označil, da očitujejo Francozi mimo velikega intelektualizma tudi veliko sentimentalnost. Nato je povedal, kaj vse je storil francoski duh za človeštvo. Kratke čas je dovolil predavatelju večidel le neštvanje imen. Označil pa je ogromen pomen Descartesa za vso poznejšo filozofijo, Lamarcka za biološko in naravoslovno vede in Comta za sociologijo, ne da bi bil pozabil omeniti vrsto drugih genijev mislecev in izumiteljev, ki so obogatili vse zapodno človeštvo z novimi spoznanji: Montesquieja, Pascala, Rousseauja, Claude Bernharda, Pasteurja, Tainea, Renana, Bergsona i. t. d. in ki vsi izražajo večvalmanj osobine francoskega duha. Označil je na kratko za sluge Francozov za državno znanost in zlasti za demokracijo ter visoko vrednost njihove literature in umetnostne produkcije. Končno se je predavatelj dotaknil tudi razmerja med Francozi in nami; mi jim ne pomajmo svoje uslužnosti, učimo pa se od njih in črpamo iz bogate zakladnice njihove civilizacije, ker si bomo na ta način najlažje pridobili simpatije njih erea in spoštovanje njih uma. V vsakem oziru zanimivo in poučno predavanje bi zaslužilo večji obisk.

Štiri leta v ruskem ujetništvu. V dodatku: Pregled zgodovine ruskega naroda. Napisal in založil Josip Grdina. Ljubljana 1925. Jugoslovanska knjigarica v Ljubljani. — Impozantna knjiga, velik format na 611 straneh finega papirja. Pisana od prve besede do zadnje z zanimivo, napeto, živo, resnično. Kdor bo začel knjigo brati, je na odloži preje, dokler ne bo prebral vse. Kolikokrat silimo v znanje, ki so bili v ruskem ujetništvu, da nam naj povedo kaj o Rusiji, o boljševiki in o tej ali oni zanimivosti. Vzemimo Grdinovo knjigo v roke in bomo našli boš napisano gorje in grozo, po-

mestne občine takoj k povzdigu zgradb za svoje urade, a posebno, da država za svoje potrebe ne kupuje že obstoječih zgradb, namesto, da bi z istimi sredstvi gradila nove, ter da ne jemlje v najem privatnih zgradb, s čemur še bolj poostreje stanovanjsko krizo, in to za drage in visoke najemnine, s katerimi bi mogla v malo letih zgraditi lastna poslopja.

Najemniki te države smatrajo za svojo dolžnost, da v tem odločilnem času opozore vse odgovorne faktorje, kakor državne, tako samoupravne, kakor tudi vso javnost na brezupno stanje, v katero se dovede najemnike z nadaljnjim izvajanjem sedanega zakona ter na vse posledice za prebivalstvo, če se to stanje še v zadnjem času ne zboljša.

Iz življenja in sveta

Koliko poslancev imajo evropske države

Zopet je izšel slovit in jako čislani Gotha almanah. Letos je sicer nekoliko buržujski, vendar prinaša dovolj zanimivosti.

Iz tu objavljene statistike je videti, da vlada v Evropi 12.600 poslancev, ne glede na Rusijo in Turčijo, o katerih ni točnih podatkov. Z ozirom na celotno prebivalstvo Evrope odpade na vsakih 30.000 prebivalcev po en poslanec. Zanimiveje pa je, če primerjamo razdelitev poslancev po posameznih državah. Na prvem mestu je Nemčija z 18.100 zasebnimi državami. Poleg Reichstaga, ki šteje 493 članov in Reichsratha s 661 člani, ima vsaka nemška država svojo posebno skupščino, eventualno tudi senat. Tem državam načeljuje Pruska z 450 poslanci. Na drugem mestu je Hamburg s 160 poslanci in 151imi senatorji, torej pride na vsakih 7000 prebivalcev po en poslanec. Nemčija ima torej 2317 poslancev, to je na vsakih 27.000 državljanov odpade en poslanec.

Hipertrofija uprave je prav posebno opaziti v Avstriji. Kljub temu, da je zelo majhna, je vendar razdeljena na 9 držav, ki imajo popoln upravni aparat, vlado s skupščino in zastopstvi. Vseh poslancev je 665, tako, da odpade na 10.000 prebivalcev en poslanec. Od preostalih dežel ima največ poslancev Italija, predvsem radl senata, čigar člani imenuje kralj in kojih število ni omejeno. Anglija ima skupaj z Škotsko 1344 poslancev. V Italiji in Angliji odpade na 80.000 prebivalcev po en poslanec.

Enako razmerje med prebivalstvom in poslanci je tudi na Češkoslovaškem, Romunskem in na Madžarskem. V Belgiji, na Švedskem, Norveškem, Portugalskem in v Bolgariji pride en poslanec na 20.000 prebivalcev. V Jugoslaviji in Litvi odpade en poslanec na 25.000 prebivalcev. V Švici, Latviji, Finski, Danski in na Grškem pride na 15.000 prebivalcev po en poslanec, a v Franciji na vsakih 45.000 prebivalcev. Na Poljskem pa na

vsakih 50.000 poslancev. Zanimivo je, da je v najmanjših državah tudi razmerje med poslanci in prebivalstvom najmanjše. V republiki San Marino pride en poslanec na 200 prebivalcev. Vseh poslancev pa ima 60. V Lichtensteinu pride od 15 poslancev po en na 800 prebivalcev. V Albaniji na 1500, a na Luksemburškem ima vsakih 5000 prebivalcev svojega zastopnika. Tu so zapopadena števila samo zakonodajnih teles. Če pa upoštevamo tudi občinska, mestna, okrožna in druga zastopstva, ki so tudi velikega pomena za svoj delokrog, dobimo ogromno število ljudi, ki so na kakršenkoli način zaposleni v javnem življenju. Povprečno vzeto, opravlja vsaki trideseti Evropejec kako javno funkcijo.

Sodobna ruska kultura

Kako je sedaj v Rusiji?

Opisi sodobnih ruskih razmer si skoraj vedno nasprotujejo. Medtem ko nekateri inozemski poročevalci pripovedujejo o barbarških nasiljih boljševizma, povzdigujejo drugi ruske reforme sodobnega družabnega življenja prav do nebes. Nedavno je izšla knjiga francoskega socialista Henry Berauda, ki sodi jako pesimistično in predčuje rusko življenje v črni luči. Da pa si bodo čitatelji lahko ustvarili primerno sliko ruskih razmer, bomo skušali v naslednjem podatki celotno in objektivno sodo o sodobni ruski kulturi.

Za sovjetsko-ruske razmere je najbolj značilno, da obstoji tako velika nasprotje med modernimi uredbami na polju tehnike, socialnega skrbstva in celo na polju zakonodaje, in pa med razmerami na kmetih, ki nudijo skoraj tako sliko, kakor so jo nudile naše razmere ob začetku srednjega veka. Ne pozabimo pa, da čaka sovjetsko vladno ogromno delo, če hoče temeljito kultivirati Rusijo. 90% ruskega prebivalstva ne zna niti pisati niti čitati, ker ga je caristični režim namenoma zanemarjal in držal v temi. Še sedaj je najti v Rusiji pokrajine, ki so popolnoma odrezane od sveta.

Tako je pred leti prišel k raportu pred boljševiško oblast polcelisti, kemisar nekega daljnega mesta oblečen v polno caristično uniformo in z vsemi starimi odlikovanji. Služboval je celih 7 let v zasneženi puščini in ni nič izvedel o boljševiškem prevratu. V Rusiji je mnogo kmečkera ljudstva, ki sicer ve za prevrat, a ne razume njegovega smisla, zato se ne smemo prav nič čuditi, če najdemo poleg carjeve slike tudi Leninovo sliko. Znan je n. pr. tale dogodek: K. Lenin je prišla stara ženica. Slišala je, da je sila, dober in da vsakemu rad pomaga. Ko je vstopila, jo je Lenin vprašal: »Kaj pa hočeš, mamica?« Starka mu je odgovorila: »Ti si sedaj naš ear, osvobodil nas vendar teh prokletih boljševikov.«

Sovjetski vladi se mora priznati, da se trudi na vse načine, da bi izomakala rusko ljudstvo. V Moskvi je upeljan obvezen šolski pouk; tekmo 90 let, bo upeljan po vsej Rusiji. Po vaseh bodo ustanovljene takozvane »postaje za pobijanje analfabetizma«, ki bodo dajale kmetom začetni pouk v čitanju in pisanju.

Škoda le, da se prosveta širi preveč v komunističnem smislu. Vse se presoja s komunističnega stališča; celo ljudsko šolski računski primer se glasi na pr. takole: »Trgovca je kupil blago za ta denar, prodal ga je toliko dražje. Koliko je zaslužil nesramni navijač, dadi osovražene carskega režima na krvi preprostega ljudstva?«

Na vaseh se živahno podpira in širi protiversko gibanje in se cerkva čisto preureja v šole. Mesto cerkvenega krsta je vlada uvedla »oktobriranje« (spomin na oktobersko revolucijo). Obred obstoja v tem, da se novorojenec povije v rdečo zastavo, pri čemer dobi ime (kar ni treba, da bi bilo krščansko), kakšnega predmeta, na pr. vrta, peči, okna itd. Priznati pa je treba, da se malokateri kmet zadovolji s tem krstnim nadomestilom.

Praznovanje ima kljub ogromnemu prosvetnemu delu med ljudstvom še vedno močne korenine. Ljudje še verujejo v čarovnice, duhove in hudice. Trajalo bo še dolgo, predno bo vsa Rusija prosvečena.

V nasprotju s tem najdemo že v mnogih vaseh radiopostaje, v drugih zor uporabljajo kmetje za pokončevanje škodljivih mrčesov in živali »strupene pline«, ki so ostali iz vojnega časa. V mesto se vozijo nakupovat z avtomobilom in žive dokaj moderno.

Prometne razmere, ki so bile nedavno popolnoma zanemarjene, so se znatno izboljšale. Polagajo se nove železniški tirni in stare temeljito izboljšujejo. Omeniti moramo, da v Rusiji ni oficijelnih prvih in drugih razredov na železnicah, ampak se ločijo v trde in mehke. Življenje v mestih pa je urejeno v nasprotju z življenjem na deželi, popolnoma v duhu modernega časa. V oblatnih zavodih in v raznih poslovnih lokalih se opaža mrzlična delavnost, kajti od tam se vlada ogramna dežela.

Kljub jako svobodnim odnosom med moškimi in ženskimi spolom, čuvajo oblasti javno moralo jako odločno. Ponekod so v gledališčih prepovedani tudi nastopi nagih oseb. Veliko pozornost in mnogo zanimanja povzroča sovjetska vlada gledališču. V Moskvi je mnogo učnih zavodov, v katerih se goji gledališko umetnost. Tudi tu se močno opaža komunistična tendenca. Stevilna klasična dela uprizarjajo ruska gledališča priročno in prilagojeno komunističnim razmeram. Tako na pr. nastopajo v »Mandatu« (zadnja scena, kjer je slišati za lobno koračnico), bivše ljudje iz caristične družbe, grofje, knezi, duhovni generali, ministri in drugi dostojanstveniki. Gledališka cenzura je v sovjetski Rusiji jako stroga. Besedi »Bog in angelj« se dosledno črtate v vseh dramah. »Lohengrin« in »Parsifal« sta radi mišične vsebine prepovedana, takisto tudi dramatisirani »Bratje Karamosovi« Dostojevskega. Operi »Hugonotje« in »Tosca« sta dobili sedanjemu času primeren tekst, vendar pa nista bili uprizorjeni. Da se še bolj propagira potreba večje civilizacije, je neki ruski komponist, uglašil delo, v katerem poveličuje po men električne luči in elektrike šplah.

Sovjetska vlada se poslužuje tudi opere za propagando boljševiških idej in slavljenja revolucije. V minuli sezoni so bile izdane kar tri opere, ki slavijo stolične ruske revolucije, ki so junaki in dogodke. »Pugačov«, »Razina« in »Djakabristje«, ki so po sodbi sovjetske kritike niso na umetniški višini.

Toda kljub temu ni povoda za obup. Prizadevanja, da se narod kar najbolj in prekomogoče izomak, bodo rodila, ko bo prebivanje v nakaterih ozirih prenehalo, obilo sadu.

Po »Tagesspost«

POZOR!

Vse izredno ugodnega naplata razprodajam raznovrstne izdelane obleke po zelo znižanih cenah in sicer:

obleke iz volne	Din 450 do 1200
obleke iz rajona	Din 300 do 500
obleke iz lanta	Din 100 do 300
obleke iz sukna	Din 120 do 380
obleke iz tajga	Din 50 do 130
pletene oprsnike (veste) lastnega izdelka	Din 90 do 200
gumijevе plašče od Din 240 naprej	322

Nepremakljive pelcerine Din 390

Obleke po naročilu izdelujem solidno, hitro in poceni, tudi iz blaga, ki ga princesejo stranke same.

Za obilna naročila se priporoča J. VEŽJAK, krojač MARIBOR, VETRINSKA UL. 17

Vztrajne Palma-kaučuk pete in podplati so napravljene iz najboljših surovin, varujejo Vaše obuvalo, so trikrat trpežnejši kot usnje in vam omogočajo elastično hojo. Ni raskošje, ampak neobhodna potreba vsakega človeka.

Nebena zaščita več ni tako zanesljiva, kakor je nalaganje tudi malih vlog za zidanje malih stanovanj pri kreditni-zastavni zadrugi »Mojmir«, Ročovski trg. 597

Prilika za zidanje. Popravila nazidave, novogradnje, cenene narhte in proračune preskrbi novoorganizirani oddelček »Maristan«, Ročovski trg. 598

Orehe cele po nizki ceni pri J. Höchmüller, Maribor, Pod mostom št. 7 (Desni breg Drave). 600

Prodajni hišo, sadni vrt in lesniški postaji St. Janž pri Spodnjem Dravogradu. Cena 60.000 Din. Ponudbe: Schmon Enrico, Trieste, Via S. gantini 6. 502.4

Pohištvo!

vsakovrstno moderno, po najnižjih cenah, tudi na obroke, nudi in vabi na ugled SERCER IN DRUG, mizarstvo in zaloga pohištva Vetrinska ul. 8, dvorišče. 395

Podpirajte sokolski tisk!

Tražim za gostion. poduzetico osebo sa 20-30.000 Din, dobra zarada, krasan hram - više usmeno. Upital N. Roč, Gjurjevac, Počravnica. 592

Soba se takej odda v Gosposki ulici. Naslov v upravi. 602

Več perzijskih preprog se prodaj. Vprašati Gregorčičeva ul. št. 12/II. levo. 591

Čedna sobica z elektr. lučjo se da solidnemu gospodu v najem Mlinska ul. 32/I. levo. 596

Motor Indian Prince nov, elektr. luč, hupa, lahymeter, se prodaj. Naslov pove uprava. 604

Domača »Mednarodna špedicija«

A. REISMAN se priporoča za prevoz lahkih in težkih tovorov, preselitve, ocarinjenje in vskladiščenje v lastnih skladiščih.

Pisarna in skladišče: **Vojašniška ulica št. 6** (Pristan). 566

Potovalne kovčke, kasete

danke torbice, gamaše, nahrbtniki in razne torbarske izdelke v veliki izbiri priporoča

IVAN KRVAOS

Aleksandrova cesta 13. 606

Za pomlad Od 1. marca 1926

Reklamna prodaja KARO-čevljev

vseh vrst z 10% popusta

garantirano neispremenjena priznana najboljša kvaliteta

KARO, Maribor, Koroška cesta št. 19

Svarilo!

Podpisani Alojz Wallis, izjavljam, da sem lastnik vrtinjske, kise nahaja na zemljišču mestne občine Maribor v Studencih, Črtomirova ulica in z katerim obratujeta g. Franc Cimermann in Perina Krakovka, in da svarim vsakogar pred nakupom vrtinjske od omenjenih dveh.

Alojz Wallis

605

Vesele velikonočne praznike

želim svojim č. odjemalcem in se priporočam za naprej

M. Slanič, t. afikantinja
Maribor, Slovenska ulica št. 2

599

ARGUS je naš najboljši domači informacijski zavod ima v vseh mestih zanesljivo povezanost daje informacije o vsem, posebno pa so o imovnem stanju donarjev zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnih oseb vse informacije so točne, izpolne in hitre se nahaja v Viki Karadžića ul. 11, Beograd nov telefon je 6-25, a brezplačni nosil, Argus

Centene gospodinje!

Znano nam je, da imate marsikatero skrito željo, kateri bi radi ugodili, vendar Vam zato le čestokrat primanjkuje denarja. Ali ne bi bili veseli, če bi kje našli zlatnik, s katerim bi lahko poljubno razpolagali?

Poslušajte in zapomnite si!
V vsakem tisočem kosu

mila „Gazela“
se nahaja pravi pristni zlatnik.

Zato pridno perite s tem milom, ki bo temeljito očistilo Vaše dragoceno perilo, vrhu tega boste pa v njem našli zlatnik, za katerega boste lahko zase, za svojega moža ali za svoje otročičke kaj lepega kupili!

Velikonočno pecivo

kolače, torte, raznovrstne novitke in slično izdelate lahko doma, ako uporabite

Dr. A. Oetkerjev

svetla glava

Prašek za pecivo
Vanilin sladkor
Prašek za puding
Zmes za kolače

Dobljajo se povsod
in v glavni zalogi
Jos. Reich, Maribor.
Knjiga receptov na željo brez
plačno in poštnine prosto.

585

Ne pozabi naročnino!

ISČE SE

razumen

KLJUČAVNICAR

za izdelavo precizijskega orodja. Le resnično samostojne, dobre moči naj se blagovolijo oglasiti pri **Splošni stavbeni družbi Tezno** 586 pri Mariboru. 0-0

IAKOR VERHAVEC

tovarna za izdelovanje likerjev, dez. vin in slupov
Maribor, Meljska c. 3

priporoča svoje najfinejše likerje vseh vrst, dezertna vina kakor Vermouth, Marsala in Marsaleta. Istotako je v zalogi vedno pristna slivovica, brinjevec, rum ter konjak

52

Za pomladansko sezono

nudimo največjo izbiro **modnih srajc** za gospode, ovratnike v modernih oblikah, spodnje hlače, nogavice, naramnice, žepne rute, palice, **dežniki. Samoveznice v modnih barvah.** Delavsko perilo po izjemnih cenah. Srajce od 36 dinarjev naprej

Gaspari & Faninger, Aleksandrova c. 23

Dobra gospodinja SUHOR

ima zmiraj pripravljen Čajanka brez Suhora ni popolna!

Likvidna prodaja

Radi reduciranja in delne oddaje lokala v najem, se prodaja samo kratek čas pohištvo, posteljnina, preproge, linoleji, namizni prti in posteljna pregrinjala, pregrinjala za divane, blago za pohištvo, pliš, prevleka za žimnico, otomane, divane, foteli, slike i. t. d. Kakor tudi razna stanovanjska oprema

Cene 20 - 50 % znižane

Prost ogled - neobvezen nakup. Pošiljkatve na deželo. Cenik brezplačno

TRGOVINA PONISTVA IN PREPROG
KAROL PREIS, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 20

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG D.D. V LJUBLJANI

prodaja premog iz

SLOVENSКИ PREMOGOVNIKOV

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

INOZEMSKI PREMOG IN KOKS

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo kovaški premog, črni premog in briquete

Naslov

159

PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG
D. D. V LJUBLJANI
Miklošičeva cesta 15/I.

I. grafični umetniški zavod**MARIBORSKA TISKARNA**

TELEFON: 24

D.D. MARIBOR

JURČIČEVA UL. ŠT. 4

NAJVEČJE PODJETJE TE SIROKE NA BIVSEM STAJERSKEM!

Tiskar: Mariborska Tiskarna v Mariboru. predstavnik: Stanko Detela, ravnatelj. Urednik: Božidar Borko, predstavnik: Vekoslav Spindler, novinar. Vsi v Mariboru.